

Vänsterpartiet förslag till
Sundbybergs stads budget
2022 med plan 2023–2024

En röd politik för ett grönt och jämlikt Sundbyberg

Innehåll

Inledning	5
Kommunstyrelsen	7
Grundskole- och gymnasienämnden	9
Förskolenämnden	11
Social- och arbetsmarknadsnämnden	12
Kultur- och fritidsnämnden	14
Äldrenämnden	16
Stadsmiljö- och tekniska nämnden	17
Byggnads- och tillståndsnämnden	19
Överförmyndarnämnden	20
Valnämnden	20
Revision	20
Sundbybergs stadshus AB	21
Fastighets AB Förvaltaren	22
Lokalfastigheter i Sundbyberg AB	23
Sundbybergs stadsnätsbolag AB (SSB) och Sundbybergs Bredband AB (SBB)	24
Sundbyberg Avfall och Vatten AB	24
Norrenergi	25
Resultaträkning	26
Ramfördelning enligt stadens resursfördelningsmodell	27
Investeringsbudget	28
Långsiktig ekonomisk plan	29

Inledning

Sundbyberg är en mångsidig stad som har mycket positivt att erbjuda och dit många sökt sig. Samtidigt är Sundbyberg, liksom landet i stort, en delad stad med stora skillnader. Mellan de som har arbete och de som inte har arbete. Mellan de som har eget boende och de som saknar boende. Mellan de som lever i rädsla för våld eller diskriminering och de som lever tryggt. Allt detta kan och måste vi ändra på.

Sverige är det OECD-land där ojämlikheten växt snabbast. Förutsättningarna för att kunna förverkliga sina drömmar skiljer sig åt markant mellan olika människor. Det handlar om grundläggande saker i livet som hur länge vi lever, hälsa, arbete, rätt till bostad, skola och trygghet. Forskning visar att ojämlika samhällen har sämre tillit och större missnöje samt mer ohälsa och kriminalitet. Ett ojämlikt samhälle skapar ett ohållbart samhälle.

För varje privatisering eller utförsäljning som görs minskar våra medborgares möjlighet till inflytande över stadens verksamheter samt att kunna bekämpa de orättvisor vi har i vår stad. Därför innebär vår ambition att stärka kommunens roll i staden också att vi skapar mer inflytande och demokrati för våra invånare.

Det ekonomiska läget i Sundbyberg har under hela mandatperioden varit ansträngd. Intäkter har inte räckt till för att täcka kostnader samtidigt som investeringstakten under en lång tid varit högre än vad staden klarat av. Detta kräver såklart en politisk omprioritering.

I Vänsterpartiets budget använder vi oss av kommunens samtliga verktyg för att vända på utvecklingen - både smartare användning av stadens resurser, skatter samt utdelning från stadens bolag.

Stärkt välfärd

Den 11 mars 2019 deklarerade Världshälsoorganisationen (WHO) covid-19 som en pandemi. Pandemin slog hårt mot världen, Sverige men också Sundbyberg. Detta har såklart blottat många brister, men också visat på vikten av en stark välfärd.

Många medborgare har anpassat sig till nya restriktioner och solidariskt hjälpt varandra. Samtidigt har vi sett hur anställda i välfärden arbetat hårt och hur resurserna inte varit

”För varje privatisering eller utförsäljning som görs minskar våra medborgares möjlighet till inflytande över stadens verksamheter samt att kunna bekämpa de orättvisor vi har i vår stad.”

tillräckliga. Vi har också noterat hur bemanningen inte varit tillräcklig och hur arbetsvillkoren för stadens personal kan bli mycket bättre. Nu när restriktionerna har lättats och fokus avtar från denna hälsokris, då måste vi inte bara rusta staden och verksamheterna inför risken för nya pandemier utan även för att anpassa oss för framtiden och till den pågående klimatkrisen.

Med en stärkt välfärd bygger vi ett Sundbyberg för framtiden. I en stad där varje individ får det stöd de behöver, klarar skolan, får vård samt har ett stabilt boende minskar också otrygghet, den psykisk ohälsa och kriminalitet.

Miljö & klimat

Under pandemin har miljöfrågan hamnat i skymundan. Men konsekvenserna av ett ohållbart samhälle har ändå fortsatt belasta världens klimat och natur. Det är uppenbart att vi behöver en grön omställning – både globalt och lokalt. Därför krävs förändring nu. Det finns mycket vi kan göra på lokal nivå, som också kan inspirera andra kommuner. Vi vill att Sundbybergs stad officiellt erkänner att vi befinner oss i ett klimatnödläge fram tills det att världens nationer säkerställt att Parisavtalets mål uppnås. Vi måste upprätta samarbeten med andra

kommuner nationellt och internationellt för att bygga upp kompetens och 'best practice' kring klimatarbetet.

Miljökriserna beror på ohållbara strukturer inte främst på individers val. Vi måste som samhälle ta oss an den ekologiska krisen tillsammans, med investeringar och genom att göra det omöjligt att förstöra miljön och lätt att leva hållbart. Stadens arbete för en grön omställning måste prägla alla verksamheter.

Vårt samhälle måste lämna den fossila energin och enbart använda energi från hållbara förnyelsebara källor. Vi måste även minska den materiella överkonsumtionen av slit- och slängprodukter. Kommunen kan möjliggöra mer återvinning, återbruk, delning och utsläppsfria transporter för att bryta oss ur den ohållbara konsumtionen. Kommunen kan även stötta övergången till mer vegetabilisk mat, som är helt nödvändig för att minska det ekologiska avtrycket. Bilismen behöver minska och för det behöver stadsplaneringen bli bättre så att det vi behöver är nära och tillgängligt. Utbyggd, välfungerande och gratis kollektivtrafik, tillsammans med lättillgängliga gång- och cykelvägar och laddningsmöjligheter för elfordon är avgörande för minskade utsläpp från trafiken.

Bostadsbyggandet har stor miljöpåverkan. Vi måste ställa krav på hållbara material, såsom trä, energieffektivitet och endast nödvändiga renoweringar.

Trygghet

Bostadsmarknaden präglas av brist, enorma kostnader och stora risker. Vi har en enorm bostadsbrist i hela Stockholmsområdet, där det till och med händer att barnfamiljer står utan ett tryggt hem och där många flyttar runt mellan osäkra andrahandskontrakt. I Sundbyberg har vi under flera år byggt mycket, men främst dyra bostadsrätter och när det väl byggs hyresrätter har det varit med skyhöga hyror.

Sundbyberg behöver fler hyresrätter, inte färre - därför ska vi bygga nytt, inte sälja ut Fastighet AB Förvaltarens hyresrätter, och framförallt se till att Förvaltaren växer som bolag.

Vänsterpartiet är även emot att staden plockar ut vinst från Förvaltaren. Det är inget annat än en dubbelbeskattning av hyresgästerna. Vi vill

att dessa pengar ska stanna i bolaget och komma hyresgästerna till gagn.

Trygghet är också att barnen trivs i skolan, att alla har en inkomst som får ekonomin att gå ihop och att ingen ska behöva vara rädd - varken i skolan, på jobbet, i bostadsområdet eller hemma i familjen. Trygghet är också bekämpning av ensamhet, psykisk ohälsa och en stadsplanering som skapar trygga gator och bostadsområden.

På senare tid har otrygghet främst kopplats med kriminalitet. I Sundbyberg finns det två stadsdelar som är på polisens lista över utsatta områden. När klassamhället blir hårdare växer brottslighet fram. Där livsmöjligheterna skiljer sig mellan olika medborgare skapas utanförskap där några få personer väljer destruktiva vägar. Kriminalitet är ett symptom av det klassamhälle vi lever i och skapar. Med mer jämlikhet kan vi förändra utvecklingen.

Polisinsatser och direkta åtgärder behövs, men löser inte det grundläggande problemet. Vi måste jobba för jämlika livschanser, göra fler satsningar på tidiga insatser och erbjuda en utväg för de som vill ta sig ur kriminalitet.

När staden byggs ska det i tidigt skede planeras in mötesplatser, fritidsgårdar och fritidsklubbar. Samtidigt måste vi också satsa mer på uppsökande insatser som till exempel fältsekreterare, och nattvandrare, så att våra ungdomar ska känna sig sedda och trygga och få kontakt med ansvarsfulla vuxna utanför hemmet.

Vänsterpartiet vill också satsa på det feministiska våldsförebyggande arbetet i hela staden. Var femte vuxen kvinna i Sverige har någon gång i sitt liv utsatts för allvarligt sexuellt våld, och många kvinnors och flickors liv begränsas - både i det offentliga och i hemmet. Staden ska ge skydd och stöd till alla som behöver, inte minst våldsutsatta kvinnor och hbtq-personer. En viktig del i detta är långsiktigt stöd till Sundbybergs kvinnojour och Stjärnjourens trans- och tjejjour. En annan del är att metodiskt jobba bort normer i skolan, vilka upprätthåller våld och förtryck.

Kommunstyrelsen

Det ekonomiska läget i Sundbyberg är ansträngt. Samtidigt växer staden och infrastruktur måste byggas ut. En kartläggning bör göras för att lättare kunna se vilka projekt som måste göras, kan pausas, bör flyttas fram eller stoppas. En partiöverskridande kommission bör upprättas för att skapa en mer långsiktig och förutsägbar process för kommande investeringsprojekt.

Trygghet i Sundbyberg

Hyresrätter med skäliga hyror är nyckeln till att möta dagens och morgondagens bostadsbrist. Därför bör detaljplaner med allmännyttiga hyreslägenheter prioriteras. Utbyggnaden av skolor och andra kommunala tjänster ska följa samma takt som stadens byggs ut. Samtliga byggherrar och fastighetsägare ska bidra med lägenheter för sociala ändamål. Avtal bör upprättas för att värna om bättre fördelning av lägenhetsstorlekar, bättre tillgänglighet för personer med funktionsvariationer vid markupplåtelse och öka andelen lokaler för civila samhället.

Samtidigt som kommunen är i ett ansträngda ekonomiskt läge är de sociala behoven stora. Trygghetsarbetet ska vara förebyggande och feministiskt. Det vill säga präglas av insikten om kvinnors extra utsatthet för våld och hot om våld i nära relationer, samt utsattheten hos transpersoner och personer som varken identifierar sig som man eller kvinna (ickebinära). Samtidigt vet vi också att när klassamhället blir hårdare växer brottslighet fram. Det handlar om att ge olika medborgare stöd att lämna destruktiva vägar. Det är därför viktigt att ha en stadsövergripande handlingsplan för våldsprevention, med ett särskilt fokus på gängkriminalitet och mäns våld mot kvinnor. En avhoppbar verksamhet är också avgörande för att ta sig ur kriminalitet.

Hållbar ekonomi

När stadens verksamheter ska ta sig igenom de ekonomiska utmaningarna, då är det också viktigt att förtroendevalda också tar sitt ansvar. Under 2022 vill vi se en minskning av toppolitikers arvoden. Ingen folkvald ska erhålla mer än 30 000 kronor efter skatt. Denna princip lever Vänsterpartiet efter genom partiskatten. Vår inställning har alltid varit att politiker inte ska

leva i en egen verklighet långt från vanliga medborgare.

Upphandlingar är också en nyckelfråga för att skapa en hållbar ekonomi. Att göra en översyn kring hur arbetet kan förbättras och effektiviseras och framför allt göra klara avvägningar kring vad som måste köpa in och vad som kan göras i egen regi kan skapa bättre förutsätt-

***”Utlys klimatnödläge –
utarbeta en plan för utsläppsminskningar allt enligt Parisavtalet.”***

ningar på lång sikt.

En god ekonomi kräver också att vi inte heller plockar ut vinst från vårt allmännyttiga bostadsbolag. Varje krona ska komma hyresgästerna till gagn.

Klimatomställning

Klimatkrisen en av våra största utmaningar. Att utlysa klimatnödläge är en förutsättning för att lyfta frågan högst på agendan. Alla beslut måste gå i linje med klimatomställningen. Staden bör sträva efter att upprätta en hållbarhetsfond där verksamheter kan söka stöd för att göra den gröna omställningen som behövs.

Vidare borde högre krav på byggherrar och fastighetsägare ställas. På så sätt bidrar samtliga aktörer i staden till en hållbar stad. Krav ska ställas på miljövänliga material och träbyggnad ska öka.

Slutligen bör staden avbryta planerna för att upprätta en återvinningscentral i Rissne. Behovet inte är tillräckligt stort för att motivera ingreppet i boendemiljön. Staden ska istället skapa en struktur där återvinning och återbruk kommer närmre medborgaren. Det handlar om fler returpunkter, mindre grovavfallspunkter samt att utveckla den mobila återvinningen.

Staden som arbetsgivare

Staden ska vara ett föredöme som arbetsgivare. Rätt till heltid ska vara en självklarhet. Det stärker inte minst kvinnors försörjningsmöjligheter utan ger samtliga en chans till en dräglig pension. Vi måste också stärka arbetsmiljön hos kommunens anställda. Att öka grundbemanningen och minska vårt beroende av konsulter skapar en stabilare organisation samt bättre långsiktig hushållning och utveckling av våra kompetenser. Många projekt, även om de är kortare, övergår i nya projekt där spetskompetens kan komma att behövas. Att prioritera en trygg anställning bör därför gå före höga konsultkostnader.

Rimliga anställningsvillkor ska vara en grundförutsättning, inte bara i vår egen verksamhet, utan även i vår upphandlade verksamhet.

Uppdrag:

- *Upprätta en partiöverskridande framtidskommission som tar fram en tydlig plan för Sundbyberg där en kartläggning av pågående och kommande investeringsprojekt görs genom en "strategisk portföljsstyrning".*
- *Sänk arvoden för toppolitiker. Ingen folkvald eller förtroendevald ska tjäna över 30 000 kronor i månaden efter skatt.*
- *Utlös klimatnödläge - utarbeta en plan för utsläppsminskningar enligt Parisavtalet, där både produktionsutsläpp och konsumtionsutsläpp inräknas.*
- *Skyndsamt verka för fler returpunkter i fler stadsdelar, upprätta en mer enhetlig återvinningshämtning samt slopa planerna på en ny återvinningscentral i Rissne.*
- *Utred hur staden kan bli en mer attraktiv arbetsgivare, genom exempelvis reviderad arbetsmiljöpolicy, införande av friskvårdstimme och förkortad arbetstid.*
- *Utred hur krav på tillgänglighet för personer med funktionsvariationer kan göras redan vid markupplåtelse.*
- *Stärk arbetet med och revidera en stadsövergripande handlingsplan för våldsprevention, med ett särskilt fokus på gängkriminalitet och mäns våld mot kvinnor.*
- *Inför riktlinjer för en bättre variation av lägenhetsstorlekar i staden.*
- *Minimera andelen konsulter och öka grundbemanningen i hela staden där detta är lämpligt ur ett långsiktigt ekonomiskt och kompetensbevarande perspektiv.*
- *Ställ krav på privata byggherrar att en viss andel av nyproduktionen ska vara hyresrätter samt att staden får större tillgång till bostäder för sociala ändamål, bostäder med särskild anpassning samt lokaler för civilsamhället.*
- *Bygg fler hyresrätter och där det är möjligt prioritera allmännyttiga bolagets detalplaner.*
- *Inför ägardirektiv om att stoppa vinstuttag från Fastighets AB Förvaltaren. Allt överskott ska återinvesteras.*
- *Se över möjligheten att införa en Hållbarhetsfond som stadens verksamheter kan använda sig av för att genomföra den gröna omställningen som staden behöver.*
- *Stärk upphandlingsenhetens inköpsverksamhet.*

Grundskole- och gymnasienämnden

Skolan skapar förutsättningar för framtidens möjligheter. Vi har i många år sett effektiviseringskrav och besparingar på skolan. Ökade kostnader har inte mötts upp med likvärdig ökning i skolpengen. Det har påverkat och försämrat både elevernas och personalens arbetsmiljö, förutsättningar för lärande och möjligheterna till en likvärdig och utvecklande skola.

En fungerande och lyckad skolgång

En fungerande skolgång är en avgörande skyddsfaktor för att minska risken för att hamna i utanförskap, som i sin tur kan leda till kriminalitet, missbruk samt psykisk ohälsa. Skolan i Sundbyberg ska vara till för alla, där allas rätt till kunskap och utbildning är en grundläggande princip. Det innebär att alla elever ska få det stöd de behöver och har rätt till för att nå målen i läroplanen. För att kunna erbjuda och skapa en trygg och lyckad skolgång krävs resurser. Därför behöver vi höja skolpengen och tilläggsbeloppen.

Vi vill se över vilka verksamheter som kan hämtas hem till kommunal regi och därför är vi positiva till att starta en resursskola i egen regi. Varje elev som väljer en privat skola framför stadens kommunala skola kostar staden mera pengar. Det beror på att skolpengen och den schablonbaserade ersättningen kommunen betalar till privata skolor inte är förknippad med samma krav som ställs på kommunala skolor. Kommunala skolor måste täcka upp med platser för alla kommunens invånare och områden, medan privata kan etablera sig där lokalkostnader är låga och begränsa antalet skolplatser. Därför vill vi att staden aktivt ska locka Sundbybergarna att välja kommunens skolor. Genom att fler familjer väljer stadens skolor minskar vi våra kostnader och vi kan trygga en jämlik och stark skola för alla stadens barn och unga.

Förebyggande skola

Ett centralt förbättringsområde är att bryta den ökade skolsegregationen. För 2021 fanns ett uppdrag att ta fram arbetssätt för att öka skolornas likvärdighet och minska påverkan av barnens bakgrundsfaktorer. Vi måste skyndsamt påbörja det arbetet.

Mentors in Violence Prevention (MVP), är en våldsförebyggande metod som lär ungdomar hur de kan förebygga våld, vara förebilder för yngre, arbeta normkritiskt med könsroller samt skapar trygghet ur ett förebyggande och feministiskt perspektiv. Beslutet att implementera MVP finns, nästa år måste arbetet påbörjas.

Arbetsmiljö för barn och vuxna

”Öka vistelsetiden på fritids för barn till arbetslösa och föräldralediga och stärk den pedagogiska verksamheten.”

Arbetsmiljön för våra elever påverkar deras resultat och mående. Staden behöver en långsiktig och hållbar plan så att alla elever kan gå i anpassade och tillgängliga lokaler och komma bort från tillfälliga lösningar i form av baracker. Elevernas arbetsdag är lång och då behövs inte bara goda och kunskapsuppmuntrande klassrum. Då behövs också skolmatsalar som skapar lugn där varje elev hinner äta utan stress. Även goda lekmiljöer som främjar rörelse, fantasi och återhämtning är viktigt. Där har stadens olika skolor olika utmaningar och förutsättningar för att möta dessa behov. En genomlysning bör göras för att rusta upp skolgårdar och skapa en jämlik och lekfull utomhusmiljö för alla stadens elever.

Framtidens skola

Skolan handlar inte bara om skolämnen, utan också om elevers mående och personliga utveckling. Ungas psykiska ohälsa ökar i landet och pandemin har sannolikt förstärkt detta. Vi vill att alla elever ska ha tillgång till utbildade skolkuratorer. Då kan också lärare fokusera på att lära ut.

Vår skola och fritidsverksamhet ska kunna planeras långsiktigt där lärare och övrig personal kan fokusera på sitt uppdrag utan att politiker

detaljstyr alltför mycket. För att uppnå detta behövs en bred och långsiktig överenskommelse mellan partierna, något Vänsterpartiet drivit på för att återupprätta. Lärarnas arbete och elevernas trygghet ska vila på en stabil grund där utbildning och pedagogik är i fokus, inte politiska konflikter.

Fritids för alla

Fritidshem- och fritidsklubbverksamheten ger möjlighet till lek, fortsatt lärande, socialt samspel och är en viktig trygghetsskapande plats för många barn. Här stärks barnen som individer och där ökar möjligheterna för en lyckad skolgång. Därför är det viktigt att alla barn har samma rätt att gå på fritids, oberoende av föräldrars sysselsättning. Vi måste återinföra vistelsetid för alla barn.

Stadens fritidshem- och fritidsklubsverksamhet har idag allt för stora barngrupper med för lite personal. Den pedagogiska verksamheten skapar struktur, trygghet, lärande och kreativitet för barnen. Vänsterpartiet anser därför att det är hög tid att se över och förbättra förutsättningarna för mer pedagogisk verksamhet inom fritids- och fritidsklubsverksamheten i staden.

Uppdrag:

- *Öka vistelsetiden på fritids för barn till arbetslösa och föräldralediga och stärk den pedagogiska verksamheten.*
- *Höj skolpengen*
- *Höj tilläggsbeloppet*
- *Implementera beslutet om att införa Mentors in Violence Prevention (MVP) i stadens skolor.*
- *Arbeta aktivt för att större andel elever ska välja våra kommunala skolor*
- *Utred hur vi kan rusta upp stadens skolgårdar och skapa en jämlik lek-miljö.*
- *Bygg ut Duvboskolan och fortsätt arbetet med att bygga en ny högstadieskola i västra Ursvik.*

Förskolenämnden

Allt börjar med en trygg förskola. Alla barn i Sundbyberg ska gå i en förskola med bra pedagogisk verksamhet och en god omsorg. Vi vet att förskolorna inom Sundbybergs stad har en hög andel utbildade förskollärare och medarbetare som skapar bra förutsättningarna för barnen och hög kvalitet på all verksamhet. Det är något vi ska vara stolta över. Och vi ska sträva efter att fortsätta på denna ambition. Det kräver dock resurser. Att höja förskolepengen är därför en förutsättning för att skapa goda förutsättningar.

Vi vet även att ju fler barn som väljer våra kommunala förskolor, desto mer pedagogisk grund får våra yngsta barn och desto bättre rustade är de för den kommande skolgången. Rent kostnadsmässigt är det också mer hållbart med egen regi då privat regi är mer kostnadsdrivande och tar ut vinst på våra skattepengar.

”Höj förskolepengen.”

Arbetsvillkor

Då engagerad och kompetent personal är så viktig vill Vänsterpartiet göra stadens förskolor till en ännu mer attraktiv arbetsplats. Vi har tidigare fått igenom att arbetsgivaren ska bekosta arbetskläder samt att staden ska ta fram en plan för att minska sjukfrånvaron. Vi vill att barnskötare som vill vidareutbilda sig till förskollärare ska ha möjlighet att göra det. Som ett nästa steg i arbetet för en friskare personal vill Vänsterpartiet under kommande år införa sex timmars arbetsdag med bibehållen lön på minst en av Sundbybergs förskole-enheter.

Förskola för alla

Förskolan är en förutsättning för att föräldrar ska kunna studera och arbeta. Vi ska fortsätta erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid och återinföra vistelsetid om 30 timmar per vecka för alla barn, inklusive barn till arbetslösa och föräldralediga.

Att vi redan i förskolan lägger grunden för jämställdhet och allas lika värde är av högsta vikt.

All verksamhet i förskolan ska ske genusmedvetet och inkluderande så som beskrivs i läroplanen och personalen inom förskolan ska erbjudas utbildning för att detta arbete aldrig ska avstanna eller glömmas bort.

Lek och utomhusmiljö

Även om det finns flertalet tomma platser på våra förskolor idag gör befolkningsökningen att behovet av förskoleplatser kommer att öka i Sundbyberg. Det ställer stora krav på kommunen att i snabb takt bygga fler förskolor och samtidigt behålla den höga pedagogiska nivån som staden idag erbjuder.

Utemiljön är otroligt viktigt för barns lärande, utveckling och välmående. Sundbyberg är tätbebyggt vilket också påverkar förskolornas gårdar, som i jämförelse med andra kommuner är mycket små. Tillgång till rörelsefrämjande lektytor, grönområden och en god utemiljö kan tillgodoses på olika sätt, men måste säkerställas och vara likvärdig mellan olika förskolor.

Uppdrag

- *Verka för att de barnskötare som vill ska kunna vidareutbilda sig till förskollärare och kunna göra det på arbetstid.*
- *Staden ska verka för att öka andelen förskolebarn i kommunal regi.*
- *Stärk planen för byggnation av fler förskolor för att möta behoven, samt inkludera starkare krav om god tillgång till utemiljö, lektytor och grönområden för förskolebarnen.*
- *Höj förskolepengen.*
- *Öka vistelsetiden för barn till arbetslösa och föräldralediga.*
- *Rusta upp och värna om förskolgårdar och skapa mer likvärdighet mellan förskolegårdar.*
- *Påbörja ett försök om sex timmars arbetsdag i en förskole-enhet.*

Social- och arbetsmarknadsnämnden

Vårt behov av stöd kan variera genom livet och därför är det viktigt med ett socialt skyddsnät som fångar upp oss vid behov. Inte minst är detta viktigt i början av livet – barn och unga riskerar annars hamna fel i vuxenlivet. Genom tidiga och förebyggande insatser kan vi förhindra att människor far illa och förebygga större problem både för individen och för samhället – såsom ohälsa, missbruk och kriminalitet.

Trygghet genom jobb

I pandemins spår har vi haft en förhöjd arbetslöshet. Arbetslösheten försätter många individer och familjer i socialt och ekonomiskt stressande situationer som är svåra att komma ur. Vi vill därför att hela kommunkoncernen gör riktade insatser för att hjälpa arbetslösa till arbete och ur ekonomiskt bistånd. Genom en medveten strategi i stadens samtliga förvaltningar och bolag tillsammans med det lokala näringslivet kan vi minska upphandlingar vid arbetsuppgifter såsom till exempel städ, parkkötsel, transporter med mera och i större utsträckning utföra dessa arbetsuppgifter i egen regi, genom att anställa arbetslösa.

Trygghet från våld

I staden finns två av polisens utpekade riskområden, Hallonbergen och Rissne. Vi kan inte lösa otrygghet och kriminalitet med enbart repressiva åtgärder. Att stärka en god utveckling kräver god samverkan mellan olika instanser som socialtjänst, skola, civilsamhället, polis och andra aktörer samtidigt som resurser måste tillsättas för det förebyggande arbetet.

Förutom klassaspekten går det inte att prata om kriminalitet utan att nämna de destruktiva maskulinitetsnormer som präglar dessa miljöer. Majoriteten av alla våldsbrott begås av män, såväl i offentligheten som i hemmet. Samtidigt är brottsoffer ofta kvinnor. Därför är det inte bara viktigt att arbeta strukturbrytande med mäns våld mot kvinnor, utan även att långsiktigt stötta aktörer som Kvinnojouren i Sundbyberg och Stjärnjourens trans- och tjej-

jour. Ett avtal om Idéburet offentligt partnerskap finns idag med Stjärnjouren. Beslut har tagits om att utforma ett liknande även med Kvinnojouren i Sundbyberg. Däremot har det ekonomiska stödet varit lågt och behöver höjas.

Trygghet genom bostad

Bostadsbristen är en av de största sociala utmaningarna i Sundbyberg. Vi behöver fortsätta utveckla hela boendekedjan för att alla ska kunna få ett boende som fungerar utifrån livssituation med mål om eget kontrakt. Fler avtal för så kallade sociala kontrakt med både vårt eget bostadsbolag Förvaltaren och med privata värdar måste till. Vi bör även införa ”Bostad först”-modellen, som visat sig fungera effektivt i andra kommuner. Det innebär att hemlösa garanteras en bostad och därefter upprättas krav och stöd för att ta sig ur annan social problematik. Staden bör även utreda möjligheten att implementera en ”Tak över huvudet-garanti”.

Det ska vara en självklarhet att inte vräka eller

”Inför ’Bostad först-modellen’ samt utred en ’Tak över huvudet-garanti’ ”

avhysa barn, men för oss i Vänsterpartiets Sundbyberg räcker inte det. Vi vill ha nolltolerans för hemlöshet. Här räcker inte arbetet i Social- och arbetsmarknadsnämnden. För att säkerställa noll hemlöshet behöver Sundbyberg bygga fler hyresrätter till rimliga hyresnivåer under en längre tid för att säkerställa tak över huvudet för alla. På så sätt kan vi också garantera bostäder för nyanlända barnfamiljer som efter sina fyra år nu riskerar att bli bostadslösa. Har barnfamiljer inte lyckats hitta en annan bostad, då ska staden garantera tak över huvudet och i vissa fall omvandla de tillfälliga lägenheterna till förstahandskontrakt. Det är det mest avgörande vi kan göra för barnens bästa. Detta gäller alla barnfamiljer, självklart också nyanlända.

Slutligen vill vi erbjuda sommarjobb till alla sundbybergare som slutar 9:an, 1:an och 2:an. Denna insats kan vi göra tillsammans i hela

kommunkoncernen i samverkan med det lokala näringslivet. Vi måste även stärka SFI-utbildningen (Svenska För Invandrare), vilket är en förutsättning för att nyanlända ska komma in i det svenska samhället och kunna komma ut i arbete. SFI ska fortsätta drivas i stadens regi, för bästa möjliga kontroll och transparens.

Uppdrag

- *Inrätta riktade arbetsmarknadsinsatser för arbetslösa i samverkan med hela kommunkoncernen och det lokala näringslivet, med speciellt fokus på arbetslösa med ekonomiskt bistånd.*
- *Upprätta en sommarjobbs-garanti för alla sundbybergare som slutar 9:an, 1:an och 2:an i samverkan mellan kommunkoncernen och det lokala näringslivet.*
- *Verka för en omställning från köp av verksamhet till verksamhet i egen regi.*
- *Avtala om att privata fastighetsägare tillhandahåller fler bostäder för sociala ändamål samtidigt som ett utökande av bostäder görs med Fastighets AB Förvaltaren.*
- *Följ fullmäktiges beslut, upprätta ett avtal om Idéburet offentligt partnerskap med Kvinnojouren i Sundbyberg samt utöka resurserna.*
- *Inför ”Bostad först-modellen” samt utred en ”Tak över huvudet-garanti”.*

Kultur- och fritidsnämnden

Sundbybergs kommun bör vara i framkant med satsningar på kultur- och fritidsaktiviteter för barn och unga, via kulturskolan och idrotts-

”Inrätta en pryl- och fritidsbank i samarbete med föreningslivet, för utlåning eller uthyrning av utrustning inom sport och kultur.”

föreningarna. För Vänsterpartiet är det centralt att kultur, idrott och fritid görs tillgänglig för alla – oavsett inkomst, kön eller normbrytande funktionalitet. Vi vill se fler platser där positivt bemötande, kreativitet och tron på människan står i centrum. Där alla har möjlighet att blomma ut i sin fulla potential, i sitt skapande, lärande och utförande. Samtidigt ska staden också ha en god planering av både utbyggnad av kultur- fritid- och idrottsanläggningar.

Vänsterpartiet vill låta bygga eller inrätta ett kulturhus, ett bibliotek och en fritidsgård i Ursvik. Även Ursviks motionsområde behöver en upprustning

Vänsterpartiet anser att anläggningarna ska drivas av kommunen för att vi ska kunna säkerställa folkhälsomålen.

Vänsterpartiet har varit positiva till den föreslagna multihallen, men kritiska till placeringen. Vi ser nu att Ör presenterats som en lämplig plats, helt i enlighet med Vänsterpartiets krav. Vi ser även positivt på att en fotbollsplan för spel året runt då kan byggas bredvid ishallen för att nyttja överskottsenergin för att värma upp fotbollsplanen.

Alla har dock inte möjlighet att delta på många kultur- och idrottsaktiviteter då utrustning kan vara en kostnad alla hushåll inte klarar av. För att skapa bättre inkludering bör en pryl- och fritidsbank upprättas, och då gärna i samarbete med föreningslivet. Detta är också ett resurs-smart sätt att minska överflöds konsumtion.

Intresset för stadens sommarlovsaktiviteter har varit stort. Det stora intresset ska vi värna om och svara upp mot. Vi ska fortsätta erbjuda den lyckade prova-på-sportaktiviteten ”Passa vidare” och då gärna på fler platser i kommunen. Fler platser för spontanidrott bör också prioriteras.

I och med att staden växer, så växer också behovet av fler platser i kulturskolan. För att fler unga ska få prova på och utvecklas inom kultur behövs det mer resurser till kulturskolan och fler attraktiva mötesplatser där kultur är en del. Platser där unga kan interagera med varandra och med andra organisationer, samt prova på nya kulturaktiviteter.

Tillsammans med aktörer i staden såsom Sundbybergs stadsmuseum/hembygdsförening och Marabouparken behöver en tydlig vision upprättas för att gemensamt värna stadens kulturarv. Marabouparken behöver också ett tryggt stöd från staden så att verksamheten kan fortgå och fortsätta utvecklas för att möta framtidens behov.

Slutligen ser vi att stadens fritidsgårdar är grundläggande för att lyckas aktivera unga, motverka utanförskap och kriminalitet och för att uppnå ett socialt hållbart Sundbyberg. För att lyckas med detta behöver personalen få goda arbetsvillkor och god arbetsmiljö. Vi vill behålla kompetenta fritidsledare så de kan utveckla verksamheten.

Uppdrag:

- *Utöka antalet platser på kulturskolan och gör de tillgängliga för alla oavsett ekonomiska förutsättningar eller funktionsvariation.*
- *Säkerställ trygga fritidsgårdar med långsiktiga anställningar och bra arbetsvillkor med möjlighet till vidareutveckling.*
- *Planera för byggande av lokaler för idrott och kultur i proportion till befolkningen samt utvecklar Ursviks motionsområde.*
- *Inrätta en pryl- och fritidsbank i samarbete med föreningslivet, för utlåning*

eller uthyrning av utrustning inom sport och kultur.

- *Fortsätt "Passa vidare" och utöka det till fler platser i kommunen.*
- *Säkerställ, i samarbete med berörda nämnder att det finns fria grönytor och en stadsmiljö som uppmuntrar och möjliggör mer jämställt och tillgängligt spontanidrottande.*
- *Säkerställa det ekonomiska så att Marabouparken får långsiktigt stöd så de kan planera sin fortsatta verksamhet.*

Äldrenämnden

Mer resurser

Corona-krisen har med tydlighet visat hur förödande nedskärningarna i äldreomsorgen är. Det räcker med effektiviseringar och nedskärningar, nu måste vi rusta upp vår äldrevård. Vi behöver ha en äldreomsorg som inte styrs av vinstintressen utan där den äldres behov sätts i centrum. Alla skattemedel ska komma Sundbybergs äldre medborgare till godo och ingen ska någonsin bemötas utifrån hur lönsam personen anses vara. Lagen Om Valfrihet (LOV) skapar en marknad där vinstdrivande företag kan dra ner på personal, mat och annan kvalitet i äldreomsorgen samt att insyn och påverkan begränsas kraftigt. Därför vill vi att LOV inom särskilt boende avbryts och att en förberedelse för ett stopp av LOV inom hemtjänsten utreds.

Arbetsmiljö

Flera år av effektiviseringar och nedskärningar inom äldrevården har lett till att vårdpersonalen går på knäna. Vinstjakt och resursbrist skapar också en otrygghet som gör att allt fler äldre väljer att bo kvar hemma längre än vad de egentligen bör, något som aktualiserats än mer i och med pandemin. Det kanledatill ökat lidande för de äldre när personal inte finns på plats att möta behoven, men också till ökade kostnader inom hemtjänsten.

Vänsterpartiet vill se en generell förstärkning av välfärden och alla välfärdsyrken, genom att öka personaltätheten och anställa fler.

Personalen inom äldrevården behöver fler kollegor och framför allt tills vidare-anställningar med rätt till heltid för en trygg och hållbar arbetsmiljö. Schemaläggning och krav får inte gå ut över personalens fritid eller återhämtning.

För att komma ifrån de stora antalen timanställningar bör en vikariepool i egen regi upprättas. Där ska vikarier erbjudas långsiktiga anställningar med möjlighet till heltid. Detta skulle inte bara skapa tryggare anställningar för personalen, utan även en tryggare situation för brukarna och göra Sundbybergs Stad till en attraktiv arbetsgivare.

Rätt att bestämma själv

Det är de äldre själva som ska ha inflytande över vad de får hjälp med, samt hur och när hjälpen utförs. Vi vill att staden går över till ramtid, precis som många andra kommuner redan gjort. Så att varje brukare tilldelas tid, som var och en själv fyller med innehåll. I övrigt behöver den medicinska kompetensen och rätten till läkarvård på stadens särskilda boenden säkerställas.

Vänsterpartiet vill sänka bårhusavgiften 2022 och sedan fasa ut den helt. Den som förlorat en närstående ska inte åka på en plötslig avgift.

Slutligen vill vi uppdraga åt förvaltningen att aktivt söka aktuella statsbidrag för utveckling av verksamheten samt kompetensutbildning av personalen för att bygga en äldrevård för framtiden.

Uppdrag

- *Riv upp LOV inom särskilt boende.*
- *Utred ett stopp för LOV inom hemtjänsten.*
- *Stärk rätten till tillsvidareanställning och heltidanställning.*
- *Inför ramtid inom hemtjänsten.*
- *Upprätta en vikariepool i egen regi där vikarier erbjuds långsiktiga anställningar med möjlighet till heltid.*

Stadsmiljö- och tekniska nämnden

Gröna värden

Staden behöver värna om våra attraktiva grönområden och skapa en mer tillgänglig stadsmiljö. Nya byggnationer ska i första hand byggas på redan hårdgjorda ytor och inte på bekostnad av gröna värden. Genom att värna om de gröna värden kan vi också motverka buller som blir mer påtaglig i en tätande stad som Sundbyberg. Alla medborgare behöver tillgång till naturen och gröna ytor för att må bra. Ekosystemen ska stärkas och utvecklas med bland annat mer mångfald och stadsodlingar.

Genom att värna de gröna värden vill också att fler invånare får tillgång till naturupplevelser och samtidigt öka kunskapen om hur mat blir till. Vänsterpartiet vill därför anlägga en ätbar park. Det skulle skapa en vacker social mötesplats och utgöra habitat för fjärilar, bin och fåglar och på så vis gynna biologisk mångfald.

Ett nytt energieffektivt växthus bör byggas. Även det en viktig träffpunkt för lärande som skulle stärka stadens arbete kring gröna ytor och göra staden mer självförsörjande på blomplantor- och blomlökar, vilket är en miljövinst. Ett växthus kan också få nya funktioner som till exempel kopplat till daglig verksamhet eller bidra med örter och grönsaker till maten som hemtjänstbrukare får.

Hållbar stadsplanering

Stadsplaneringen ska göra livet lättare för alla och göra det lättare att leva hållbart, energieffektivt och klimatsmart. Stadens beroende av fossila bränslen måste fasas ut. Trafiklösningar ska vara säkra och stadsmiljöer ska vara trygga och inkluderande. All planering ska underlätta för fotgängare, cyklister och personer med normbrytande funktionsvariation. Trottoarer och cykelbanor ska därför prioriteras och vara framkomliga alla säsonger. Detta är bra för folkhälsan, gör luften friskare, möjliggör effektivare mobilitet och är helt nödvändigt för att minska koldioxidutsläppen. Genom att utöka med fler laddstolpar kan vi underlätta övergången så att fler kan köra elbil.

Genom att prioritera annat än biltrafik stärker vi också säkerheten i staden. Även lekplatser och skolvägar ska vara säkra och tillgängliga

för alla oavsett funktionalitet. Skolvägar måste också ha trygga passeringar vid bilvägar.

De goda förbindelserna är en av Sundbybergs främsta styrkor, men det gäller inte hela staden. Ursvik är eftersatt när det gäller kollektivtrafik. Därför ska vi tillsammans med regionen, Stockholm och Solna kommun utreda möjligheten att dra en elbusslinje från Kista via Ursvik bort till Bergshamra för att ansluta till tunnelbanans röda linje. På så sätt minskas även bilberoendet.

En kombination av gröna tak och solpaneler bör eftersträvas för större miljö- och klimatvinst.

Omställningen kräver också att vi stärker arbetet kring dagvattenhantering. Den kapacitetsbrist vi befinner oss idag skapar utmaningar nu och för framtiden. På detta sätt kan vi också säkerställa att kvalitén på vårt dricksvatten värnas. Staden bör söka fler statliga bidrag för att finansiera den gröna omställningen.

”Anlägg en ätbar park, i kommunens ägo, där växterna i parken består av fruktträd, bärbuskar och andra ätliga växter.”

Hållbar konsumtion

Vänsterpartiet vill stimulera och underlätta hållbar konsumtion och hållbar livsstil. Att återanvända saker, dela, låna och samnyttja är ett smart sätt att bättre ta vara på resurser och minska vår miljöpåverkan. Därför föreslår vi att returpunkter blir ett tydligare inslag i våra stadsdelar och de mobila återvinning- och återanvändningslösningarna ska stärkas.

Konsumtionen av kött och animaliska matvaror är idag i genomsnitt för hög för att det ska vara hållbart ur klimat- och miljösynpunkt. Därför vill vi öka andelen vegetabilisk och ekologisk kost i stadens verksamheter. Detta ger också förbättrad folkhälsa. Måltidsservice ska

därför fortsätta arbetet med att minska kött- och animaliekonsumtionen i alla stadens verksamheter samt minska matsvinnet. Genom att använda sig av etablerade hållbara tallriksmodeller kan staden stärka sitt arbete för att ytterligare minska matens miljöpåverkan. Slutligen finns ingen anledning att köpa in tjänster som stadens anställda kan utföra. Ett gott exempel är parkeringsövervakning. Stadens egna parkeringsvakter utför inte bara kontroller utan är goda ambassadörer för den goda service som staden kan erbjuda. Främst genom att vara informativa och serviceinriktade. Genom att staden själv anställer kan vi i samverkan med kommunkoncernen göra riktade satsningar för personer långt ifrån arbetsmarknaden och därmed minska stadens kostnader för exempelvis ekonomiskt bistånd.

Uppdrag:

- *Besluta att bygga nytt växthus nu.*
 - *Sätt upp fler laddstolpar i staden.*
 - *Verka för en omställning från köp av verksamhet till verksamhet i egen regi och bidra aktivt till arbetsmarknadsinsatser.*
 - *Använd etablerade hållbara tallriksmodeller för att ytterligare minska måltidernas miljöpåverkan inom verksamheterna.*
- *Aktivt söka olika statliga bidrag för att stärka den gröna omställningen.*
 - *Anlägg en ätbar park, i kommunens ägo, där växterna i parken består av fruktträd, bärbuskar och andra ätliga växter, och att information om växterna upprättas på plats.*
 - *Nämnden ska hantera hela stadens parkeringsövervakning, istället för att ansvaret ligger på olika bolag.*
 - *Säkerställa att lekplatser är tillgängliga för alla barn samt att skolvägar är säkra.*

Byggnads- och tillståndsnämnden

Miljön och medborgarnas hälsa ska värnas genom att säkerställa ren luft, giftfria miljöer och en god ljudmiljö. Miljöprovtagning och miljöövervakning har ofta uteblivit på grund av bristande resurser. Staden har ett stort ansvar att inte lämna efter sig föroreningar som förstör natur, vatten- och luftkvalitén. Därför vill vi ge nämnden de resurser som krävs och tydliggöra uppdraget att säkerställa denna viktiga kontrollfunktion.

”Se över möjligheten att koppla nya serveringstillstånd till krav på fysisk tillgänglighet.”

Beslut om serveringstillstånd som ger rätt till alkoholförsäljning ska alltid fattas utifrån ett socialt ansvarstagande. Vi vill även se över ifall serveringstillstånden kan kopplas till krav på fysisk tillgänglighet, då många serveringsplatser av olika anledningar brister i detta avseende idag.

Beslut om bygglov och andra tillstånd ska vägledas av tydliga och lättbegripliga riktlinjer. Alla beslut om bygglov ska tas med hänsyn till trivsel, funktion, jämlikhet, trygghet och miljö och klimat. Inte minst borde klimatsmarta material som trä prioriteras. Tillsyn av försäljning av alkohol, tobak och receptfria läkemedel samt automatspel, ska alltid syfta till att minska skador och missbruk av dessa produkter och tjänster. Samarbetet kring lägenhetsanpassningar har brustit och behöver förbättras.

Uppdrag:

- Se över hur samverka med Fastighets AB Förvaltaren kring anpassning av lägenheter kan stärkas och förbättras.
- Se över möjligheten att koppla nya serveringstillstånd till krav på fysisk tillgänglighet.
- Säkerställ att provtagningar och kontroller görs för att garantera god vatten- och luftkvalité samt avfallshantering.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden ansvarar för att utföra stadens uppgifter i överförmyndarfrågor, besluta om förordnande av förmyndare, förvaltare och gode män samt att utöva tillsyn över deras verksamhet.

Vidare ska nämnden ge information och service till berörda parter och allmänhet i frågor som rör förmyndarskap, godmanskap och förvaltare. Verksamheten är till stor del lagstyrd snarare än styrd av politiska beslut. Nämnden står under tillsyn av länsstyrelsen och JO.

Valnämnden

Valnämnden ska uppfylla uppgifter enligt vallagen, folkomröstningslagen och lagen om kommunala folkomröstningar. En viktig uppgift är att se till att vallokalerna är tillgängliga för alla oavsett funktionalitet. Vi vill också att valnämnden verkar för att öka valdeltagandet där det är som lägst.

Uppdrag

- Verka för att vallokalerna är tillgängliga för alla oavsett funktionalitet.
- Utöka tillgängligheten kring förtidsröstning. Placera förtidsröstlokaler vid knytpunkter.
- Arbeta aktivt för att öka valdeltagandet där det är som lägst i kommunen.

Revision

Enligt kommunallagen ska revisorerna årligen granska all den verksamhet som bedrivs inom nämnder och styrelser samt eventuella fullmäktigeberedningar i den omfattning som följer av god revisionsred.

Revisorernas funktion är ett oberoende verktyg för kommunfullmäktige och medborgarna som stärker tilliten till lokaldemokratin. Genom sina granskningar utvärderar revisorerna om demokratiskt fattade beslut i fullmäktige har verkställts av nämnder och styrelse och att verksamheten bedrivs effektivt. Revisorerna granskar också stadens finanser för att säkerställa att det är ordning och reda i stadens ekonomi.

Sundbybergs stadshus AB

Stadshus AB ska, som moderbolag i kommun-koncernen, samordna de kommunala bolagen för stadens och medborgarnas bästa. Bolaget ska också, tillsammans med Sundbybergs stad, vara en pådrivande kraft i utvecklandet av tjänster till kommunens medborgare. Och bolaget har nu också huvudansvaret över projektet med nedgrävningen av järnvägen samt Sundbybergs nya stadskärna (SNS).

Vi tycker inte Stadshus AB:s syfte är att överföra pengar till stadens löpande verksamhet, vilket har varit fallen den senaste tiden. Detta är ingen långsiktig finansiering av stadens verksamheter och det gröper ur bolaget. Överskott ska i bästa möjliga mån istället användas till att förbättra staden för medborgarna. Vänsterpartiet väljer därför, precis som tidigare år, att inte plocka ut någon vinst ur Förvaltaren i vår budget och minimera uttaget från Stadshus AB totalt sett.

”Stoppa vinstuttaget ur Förvaltaren.”

Framtidens stad

Stadshus AB ska ta fram skarpa verktyg för att nå stadens sociala och miljömässiga mål.

Stadshus AB ansvarar för ett av de mest omfattande stadsutvecklingsprojekten i Sundbybergs historia – nedgrävningen av järnvägen och arbetet med att utforma centrala Sundbybergs nya stadskärna. Dialogen med sundbybergarna och hänsyn till deras önskemål är centralt i detta arbete. En transparent process kring nedgrävningen är värdefullt både för förtroendevalda och medborgare. Vi anser också att det är viktigt att en tydlig målbild av både slutprojektet samt en önskad bild av miljön under byggnationsprocessen tas fram. På så sätt blir det tydligt hur förtroendevalda anser att byggnationen ska se ut och möjligheten för allmänheten att tycka till ökar. Ett stort byggnadsprojekt som detta präglas oftast av en rörig miljö, otrygg och stökig. Men med en tydlig vision även för övergångstiden kan miljön präglas av trygghet och även möjlighet för provisorisk konst. På så sätt minskas de negativa inslagen i

stadsbilden och vi förblir en trivsamt och attraktiv.

Vi anser att alla bostäder som planeras i anslutning till nedgrävningen ska bli hyresrätter till rimliga priser. Så bromsar vi bostadsbristen, motverkar segregationen och skapar en öppen stad för alla.

Stärk klimatmålen

Vi vill att Stadshus AB ska skärpa målen kring energiförbrukning och mål för växthusgasutsläpp och annan miljöpåverkan i alla stadens bolag. Detta bör följas upp strukturerat och årsvis.

Sundbyberg har en hög investeringsnivå där samhällsservice och infrastruktur inte alltid hänger med byggtakten. För att upprätthålla en god balans i stadens samtliga projekt anser vi att bolaget ska tillämpa ”strategisk portföljstyrning”, vilket innebär en bättre kartläggning olika projekt och hur dessa ska prioriteras.

Uppdrag:

- *Ta fram mer ambitiösa mål kring energiförbrukning, växthusgasutsläpp och miljöpåverkan i drift och produktion inom koncernen. Målen ska vara mätbara, årsbaserade, följas upp på årsbasis och baseras på Parisavtalet och andra miljökonventioner Sverige skrivit under.*
- *Säkerställ att processen kring nedgrävningen av järnvägen och Sundbybergs nya stadskärna är transparent för förtroendevalda och medborgare.*
- *Skapa en tydlig målbild av både slutprojektet Sundbybergs nya stadskärna samt en önskad målbild under byggnationsprocessen.*
- *Stoppa vinstuttaget ur Förvaltaren.*
- *Tillsammans med staden upprätta en ”strategisk portföljstyrning” för kartläggning och bättre styrning av pågående och kommande projekt.*

Fastighets AB Förvaltaren

En grundläggande tanke med kommunala bostadsföretag är att boenden som tillhandahålls ska vara tillgängliga för alla. Invånare med låga inkomster såväl som invånare med genomsnittliga eller höga inkomster ska kunna vara hyresgäster. De kommunala bostadsföretagen har således varit tänkta att ha en integrerande funktion.

Fastighets AB Förvaltaren (Förvaltaren) har en god ekonomi. Därför är vi emot att staden tar ut vinst från bolaget. Istället borde pengarna användas till nödvändiga renoveringar, till att pressa ner hyrorna och till andra satsningar. Samtidigt ser vi att det finns marginaler för att frysa hyran för befintliga hyresgäster. Pandemin har slagit hårt mot många sundbybergare och varje ekonomisk lättnad skapar marginaler och mer trygghet för hushållen.

Fler hyresrätter

Vi behöver fler hyresrätter i Sundbyberg, inte färre. Förra mandatperiodens utförsäljningar av Förvaltarens lägenheter minskade beståndet av hyresrätter radikalt och konsekvenserna är att det blivit ännu svårare för många att hitta en bostad.

Under denna mandatperiod har Förvaltaren inte kunnat bygga ikapp sin tidigare förlust av hyresrätter. De som blir lidande är företag och verksamheter som är beroende av inflyttning för att kunna anställa rätt kompetens, likaså unga som vill hitta en lägenhet, kvinnor som behöver lämna destruktiva förhållanden och nyanlända som vill etablera sig i vår stad. I all nyproduktion av hyresrätter är det viktigt att kostnaderna hålls nere så att hyresnivåerna inte skenar iväg. I samarbete med Sveriges Allmännyttan och andra aktörer ska därför Förvaltaren testa olika lösningar för att pressa hyreskostnaden i nyproduktion.

Vänsterpartiet vill också låta staden och Förvaltaren skapa mer variation i områden där andelen hyresrätter är låg, genom att till exempel bygga hyresrätter i Brotorp

och Lilla Ursvik. Så motverkar vi segregation och ökar samtidigt mängden hyresrätter.

Hållbar renovering utan renoveräkning

Hyresgäster ska ha stort inflytande över sitt boende. Samtidigt är vi medvetna om att det finns ett behov av att göra de omfattande underhåll och renoveringar av bostäder som behövs. Renoveringar och upprustningar av fastigheter behöver göras, men då måste hyresgäster ha möjlighet att välja bort mindre nödvändiga renoveringar för att hålla hyran nere. Utgångspunkten ska vara att renoveringar ska ha hyresgästernas och miljöns bästa i fokus. I ett öppet Sundbyberg för alla ska hyresgäster ha råd att bo kvar, samtidigt som vi genomför nödvändiga underhåll, renoveringar och energieffektiviseringar. Vid renoveringar ska höga krav ställas på energi- och materialeffektivisering och materialval ska beakta största möjliga klimat- och miljöhänsyn.

Tryggt boende

Under mandatperioden har vi aktivt arbetat för att göra det enklare för personer att få förstahandskontrakt och fått till stånd-Huskurage och boinflytandeavtal, för ökad trygghet. Vi måste också införa riktlinjer i bolaget mot marknadshyror, för att

”Säkerställa att marknadshyror inte sker.”

säkerställa hyresgästernas trygghet i framtiden.

Förvaltarens arbete med nattvandring, trygghetsvandring, sommarjobb och praktik är extra viktigt idag och något vi vill bolaget ska fortsätta med. Vi vill också att bolaget aktivt bidrar till stadens riktade arbetsmarknadsåtgärder. På så sätt kan vi minska stadens kostnader för till exempel ekonomiskt bistånd och öka möjligheterna för de som står långt från arbetsmarknaden. Exempel på sådana tjänster kan vara administration, parkskötsel och trygghet, vilket kan skapa flertalet positiva

effekter som stärker stadens trygghet på lång sikt.

Slutligen måste antalet lägenheter med särskild anpassning öka så att personer med normbrytande funktionalitet har större möjligheter att få en egen bostad. Bolaget måste också säkerställa ungdomsgarantin – att unga garanteras bostad innan de fyllt 26 år – fungerar även i praktiken.

Stöd hållbara livsstilar

Slutligen har Förvaltaren också en viktig roll i att stödja oss som vill leva mer hållbart. Det handlar om hur vi kan minska bilismen och öka boendes återanvändning av saker. Bolaget ska se över tillgången till lokaler och samarbeta med staden för att uppföra prylbibliotek och andra nödvändiga metoder där cirkulär ekonomi blir vardag och där grannar kan byta och låna saker, samt se över möjligheten att införa digitala verktyg för delning mellan grannar.

Genom att underlätta för cykling och bilpooler kan bilåkandet och antalet bilar i staden minska. Samtidigt måste vi ta hänsyn till de som har det tufft ekonomiskt och i dagsläget ändå behöver bil, till exempel äldre och ensamstående föräldrar.. Därför vill vi att Bolaget sänker avgiften för till exempel garage, samtidigt som man bör se över att införa en differentierad parkeringsavgifter. Det kan handla om till exempel olika avgifter för det första och andra fordonet och/eller införa en lägre avgift för till exempel pensionärer.

Uppdrag:

- *Stoppa den årliga hyreshöjningen för 2022.*
- *Bidra till kommunkoncernens riktade arbetsmarknadsinsatser genom att anställa arbetslösa i staden, med fokus på de med ekonomiskt bistånd.*

- *Verka för att hålla hyresnivåer för kommande hyresrätter på en rimlig nivå.*
- *Ta fram en plan om att utöka andelen bostäder för sociala ändamål, bostäder med särskild anpassning samt LSS-lägenheter och gruppboenden.*
- *Besluta om att Klockstapeln blir hyresrätter istället för ägarlägenheter.*
- *Upprätta en plan för att säkerställa stadens ungdomsgaranti.*
- *Sänk garageavgiften med minst 200 kr.*
- *Se över möjligheten att införa en differentierad parkeringsavgift, i syfte att gynna grupper som har större behov av bil, som till exempel pensionärer.*
- *Säkerställa att marknadshyror inte sker.*
- *Se över möjligheten att inrätta prylbibliotek och delning av saker genom digitala eller fysiska lösningar.*

Lokalfastigheter i Sundbyberg AB

Lokalfastigheter i Sundbyberg AB fick 2016 uppdraget att sälja Hallonbergens centrum samt Rissne centrum inklusive närliggande kontor och grönytor. Fastigheterna Muraren och Basaren såldes på motsvarande sätt. Stadens uppdrag till Lokalfastigheter är att förse staden med ändamålsenliga lokaler och förvalta dessa till låg kostnad. Bolaget kan också hyra in lokaler åt staden. Av skattetekniska skäl så äger bolaget dock inte stadens verksamhetslokaler.

Vänsterpartiet har konsekvent motsatt sig de utförsäljningar av centrum, kontor och grönytor som gjorts i Sundbyberg. Det har varit ekonomiska och sociala vågspel och

det har saknats en tydlig uppföljning kring dess konsekvenser och effekter. Centrum och grönytor ska utformas demokratiskt för medborgarnas behov. Därför vill vi att så mycket som möjligt ska vara kvar i stadens ägo.

Bolaget har en tydlig roll i stadens kommunkoncern och mycket positivt har hänt under det senaste året. På sikt ser vi också att bolaget kan ta över alltmer arbetsuppgifter där kommunen tidigare har anlitat entreprenörer.

2021 är första året som Lokalfastigheter och staden har ett uppdragsavtal vilket hanterar bolagets uppdrag gällande lokal-försörjning, fastighetsförvaltning och projektledning, såsom det pågående projektet med Örskolan. Det pågår en diskussion mellan staden och Lokalfastigheter om utökade tjänster. Uppdragsavtalet ska garantera att bolaget får ekonomisk täckning för dessa.

Vi ser positivt på bolagets utveckling under de senaste åren. Om bolaget kan ta på sig en större verksamhet så kommer detta att gynna både bolaget och staden.

Uppdrag:

- *Stärk bolagets roll för att utföra fler arbetsuppgifter inom kommunkoncernen.*

Sundbybergs stadsnätbolag AB (SSB) och Sundbybergs Bredband AB (SBB)

Staden ska fortsätta driva och utveckla Sundbybergs Bredband AB och Stadsnät AB så att tjänsterna blir mer tillgängliga för fler sundbybergare. Bolagen är viktiga aktörer för det demokratiska samhällsbygget. Bolagen ska vara konkurrenskraftiga och öka sina marknadsandelar med långsiktiga och fördelaktiga priser och tjänster för stadens medborgare.

Stadens förvaltningar och Stadshus AB koncernen ska ha Sundbybergs Stadsnät och Sundbybergs Bredband som första alternativ när de efterfrågar tjänster inom

dessa bolags kompetensområde. När kommunen utför tjänster till sig själv går det åt mindre skattepengar.

Sundbyberg Avfall och Vatten AB

Sundbyberg fortsätter att växa och räknas nu som en mellanstor kommun. Detta medför utmaningar. Utbyggnaden av sopsugar måste fortsätta och fler ska uppmuntras att ansluta sig. Sundbyberg Avfall och Vatten AB (SAVAB) ska vara aktivt i att utöka graden av materialinsamling för återvinning och produktion av biogas och biogödning från matavfall. Det ska vara bekvämt och lätt att återvinna och på lite längre sikt ska alla sundbybergare ha möjlighet att sortera matavfall. SAVAB ska även aktivt stötta och samverka med aktörer som berör bolagets kompetensområde. På så sätt stimuleras nya innovativa och övergripande lösningar för att skapa en hållbar stad.

Att kommuninvånarna blir fler ställer också vattenförsörjningen inför stora utmaningar. Idag befinner vi oss i en tid av kapacitetsbrist till den grad att vissa projekt inte kan genomföras. Vi behöver säkerställa att vattenledningsnätet är dimensionerat för alla dem som bor och verkar i Sundbyberg, men även för framtida behov. Klimatförändringarna, som vi redan sett medfört stora påfrestningar med extrema regnmängder, kommer att ställa stora krav på vattenledningsnätet samt spill- och dagvattenhantering.

”Utred möjligheten för kollagrings-tekniker som skapar negativa utsläpp.”

Vi vill att SAVAB samarbetar med Sörab för att underlätta återbruk i Sundbyberg. SAVAB borde även se över vilka delar av avfallshanteringen som Sörab kan ta över. Då Sörab verkar över flera kommuner och kan upphandla avtal för flera kommuner borde transporter kunna samordnas och

effektiviseras för att både minska kostnader och utsläpp.

Det finns skäl att se över avgiftsnivåer vid felsortering. Vi har under lång tid arbetat med information för att avhjälpa felsortering. Det är dags att höja ambitionerna och se över avgifterna. Hyresvärdar, bostadsrättsföreningar och husägare ska få höjda avgifter vid felsortering, vilket borde ge incitament att informera om och underlätta korrekt källsortering. Avgifter bör också tas ut utifrån mängd (brännbart) restavfall för att uppmuntra desamma att minska mängden restavfall, som medför utsläpp och är en förlorad möjlighet för materialåtervinning.

Uppdrag:

- Förstärk arbetet med att underlätta källsortering och matsamling.
- Höj avgiften för felsortering för hyresvärdar, bostadsrättsföreningar och husägare och differentiera avgifter utifrån mängd restavfall.
- Utöka samarbetet med Sörab för bättre enhetlighet och samordning kring återbruk, transporter och upphandlingar.

Norrenergi

Vi vill värna och förstärka Norrenergis goda miljöprofil. Långsiktigt behöver vi en plan för ökad kapacitet för egen energiproduktion av både värme och kyla, samt utbyggnad och modernisering av ledningar och nät för att attrahera nya kunder till god miljömärkt fjärrvärme och fjärrkyla.

Sundbybergs kommunfullmäktige har, efter förslag från Vänsterpartiet, beslutat att Sundbyberg ska arbeta för att Norrenergi ska sluta sälja utsläppsrätter. Då bolaget ägs tillsammans med Solna stad så krävs att det att Solna fattar motsvarande beslut.

Norrenergis värmeproduktion var under år 2020 till 99,7 procent baserad på förny-

bara energikällor, med transporter inräknade. Bolaget har idag ett bra hållbarhetsarbete där vi vill även höja ambitionerna ytterligare, därför vill vi att Norrenergi ska utreda möjligheterna till att lagra kol för att på det sättet skapa negativa utsläpp.

Men fortsatt högt ställda miljökrav tillsammans med ansvarsfull affärsmässighet kan vi bygga ett bolag med både miljön, kunden och lönsamhet i fokus.

Uppdrag:

- *Verka för att Norrenergi, med fortsatt god miljöprofil ska ge långsiktigt fördelaktiga priser på sina produkter för Sundbybergs invånare och samtidigt ge en utdelning som bidrar till stadens ekonomi.*
- *Verka för att försäljning av utsläppsrätter i Norrenergi stoppas.*
- *Utred möjligheten för kollagrings-tekniker som skapar negativa utsläpp.*

Resultaträkning

Vänsterpartiet föreslår en skattechöjning om 40 öre. Detta genererar 62 miljoner kronor extra till kommunen för 2022. Det innebär att vi tillsammans värnar verksamheterna, personalen och medborgarna.

På detta sätt höjer vi golvet i finansieringen av kommunens verksamheter och slipper behovet av hårda besparingar, generella effektiviseringar – som i praktiken innebär nedskärningar – och beroendet av engångsintäkter. En 40 öres skattechöjning innebär för en person som tjänar 20 000 kronor i månaden före skatt, en skattechöjning på 80 kronor per månad. Med vår budget undviker vi nedskärningar och kan istället göra riktade satsningar för stärkt välfärd, ökad trygghet och en grön omställning. På sikt anser vi att skatten bör sänkas igen när stadens ekonomi förbättrats och att staden då kan sträva efter ett överskottsmål om minst en procent. Redan 2024 ser vi att det finns utrymme för 1% överskottsmål. Och kanske till och med ett överskottsmål om 2% 2027. Däremot är prognoser på längre sikt också mer osäkra.

Enligt tabellen kan tex en ny skattejustering göras 2025 då vi ser att intäkterna är större än kostnaderna.

För 2022 ser vi att det även finns skäl att se över om hela Ekbacken istället kan innehållas av Fastighets AB Förvaltaren. En försäljning till Förvaltaren är en samhällsinvestering då Förvaltaren bland annat får tillgång till fastigheter att omvandla till hyreslägenheter eller annan samhällsnytta.

För 2022 planerar vi en extra utdelning om 50 miljoner från Stadshus AB, vilket blir en del av stadens intäkter. För 2023 är gör vi en extra utdelning om 50 miljoner. Detta skapar en total utdelning om 100 miljoner på två år. Vi slopar även vinstuttaget från Förvaltaren då allt överskott ska återinvesteras.

Verksamhetens intäkter har utökats då Vänsterpartiet har lagt in en förändring där staden ska överta hela kommunkoncernens parkeringsövervakning.

Från år 2024 täcker Vänsterpartiets planerade skattechöjning upp för kommande kostnader, och vi gör oss därmed oberoende av utdelning från Stadshus AB och andra engångsintäkter.

Utifrån angivna antaganden avseende befolkningsutveckling, skatteintäkter samt nämndernas uppdrag och mål beräknas följande resultaträkning (se tabell nedan).

(mnkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens intäkter*	502,3	461,4	453,2	454,8
Verksamhetens kostnader	-2 968,8	-3 056,4	-3 154,6	-3 277,4
Avskrivningar	-171,3	-177,9	-188,9	-198,1
Verksamhetens nettokostnader	-2 637,8	-2 772,9	-2 890,3	-3 020,7
Skatteintäkter	2 672,9	3 007,0	3 133,8	3 264,6
Generella statsbidrag och utjämning	-124,7	-259,5	-263,9	-172,6
Finansiella intäkter	116,1	71,0	71,3	21,6
-varav utdelning	111,0	67,0	67,0	17,0
Finansiella kostnader	-26,5	-44,3	-50,9	-56,8
Resultat efter finansiella poster	0,0	1,3	0,0	36,1
varav jämförelsestörande poster				
Reavinster anl, tillgångar mm	0	0	0	0
Exploatering	0	0	0	0
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster	0,0	1,3	2,5	38,6
Resultat som andel	0,0%	-6,3%	-6,9%	-4,1%
Årets resultat exkl jämförelsestörande	0,0%	-6,3%	-6,9%	-4,1%
Vad ett resultat på 2 % motsvarar i mkr	51,0	53,0	55,2	59,2

Ramfördelning enligt stadens resursfördelningsmodell

I våra beräkningar ingår en volymuppräknings till nämnderna (pris- och löneökningar). Vi lägger inga generella effektiviseringskrav på verksamheterna.

De planerade förändringar som i vissa fall minskar vissa nämnders ramar i relation till planeringsförutsättningar genomförs genom att utföra mer verksamhet i egen regi och avsluta kostsamma privatiseringar.

Vi utökar även flera nämnders ramar genom riktade uppdrag som vi täcker med tillskott av resurser. Det gäller Grundskole- och gymnasienämnden, Förskolenämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Byggnads- och tillståndsnämnden samt Valnämnden.

Kostnadsersättning för lokalkostnader är beräknad till 100 procent.

	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Kommunstyrelsen	149,1	178,2	181,2	185,4
Grundskole- och gymnasienämnden	750,3	778,7	809,7	845,9
Förskolenämnden	392,2	408,8	426,1	446,7
Kultur- och fritidsnämnden	148,7	152,5	156,3	161,7
Äldrenämnden	374,3	391,0	405,6	422,7
Social- och arbetsmarknadsnämnden	612,8	637,2	663,0	698,4
Stadsmiljö och tekniska nämnden	164,1	167,9	174,9	184,1
Byggnads- och tillståndsnämnden	10,0	10,9	10,4	10,7
Valnämnden	0,3	2,9	0,9	1,9
Överförmyndarnämnden	4,0	4,2	4,3	4,4
Kommunfullmäktiges revisorer	1,9	1,9	2,0	2,0
Summa	2 607,7	2 734,2	2 834,4	2 964,4

Investeringsbudget

Tabellen nedan visar på förvaltningarnas förslag på investeringar under planperioden. Vänsterpartiet anser att en plan för att hålla investeringsgraden på maximalt 450 miljoner kronor per år bör upprättas, för en långsiktig ekonomisk hållbarhet. Till att börja med kan varje projekt se över sina kostnader och sträva efter en effektivisering om 10 procent. Utöver detta bör staden ta fram en plan på hur minskningen av investeringsgraden ska ske. Lättast sker detta genom en ”strategisk portföljstyrning”, såsom vi föreslår som uppdrag till Kommunstyrelsen, där politiken kan visa vägen för vad som ska prioriteras, pausas och stoppas. Om en högre investeringsnivå behövs ena året, då ska detta beaktas nästföljande år. På så sätt skapas ett genomsnitt över förslagsvis fem år för en stabil investeringstakt.

Investeringsplan 2022-2028									
(mnkr)	Bud- get 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	2022- 2028
Kommunstyrelsen	123,5	182,1	148,7	183,7	495,7	627,7	467,7	310,7	2 416,1
Grundskole- och gymnasienämnd	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	17,5
Förskolenämnd	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	21,0
Kultur- och fritidsnämnd	17,5	13,0	15,0	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	94,5
Äldrenämnd	2,5	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	14,0
Social- och arbetsmarknadsnämnd	3,6	4,2	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	19,8
Stadsmiljö- och teknisk nämnd	391,0	368,6	518,7	506,0	401,0	355,2	344,3	257,9	2 751,7
Byggnads- och tillståndsnämnd	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Valnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Revision	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	543,6	576,3	692,5	713,1	920,1	1 006,3	835,4	592,0	5 335,6

Långsiktig ekonomisk plan

Då Vänsterpartiet strävar efter en långsiktig och stabil ekonomi för staden, uppvisas här även en sjuårig plan. Med en stabil finansiering genom framför allt marginellt ökade skatteintäkter kan staden på sikt göra sig oberoende av engångsintäkter och vända dagens underskott till ett överskott.

Observera att prognoserna blir osäkrare desto längre fram i tiden planen sträcker sig. Detta då både de generella statsbidragen kan förändras markant samt att demokratiska val kan leda förändrade intäkter, kostnader och till nya prioriteringar. Tabellerna nedan visar Vänsterpartiets ramfördelning och resultaträkning fram till år 2028.

Resultaträkning Skup sep-21									
(mnkr)	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	
Verksamhetens intäkter*	502,3	461,4	453,2	454,8	454,8	457,1	459,5	459,7	
Verksamhetens kostnader	-2 968,8	-3 056,4	-3 154,6	-3 277,4	-3 435,1	-3 561,5	-3 688,9	-3 805,9	
Avskrivningar	-171,3	-177,9	-188,9	-198,1	-207,5	-222,9	-239,8	-296,5	
Verksamhetens nettokostnader	-2 637,8	-2 772,9	-2 890,3	-3 020,7	-3 187,8	-3 327,3	-3 469,2	-3 642,7	
Skatteintäkter	2 672,9	3 007,0	3 133,8	3 264,6	3 370,9	3 586,9	3 825,3	4 038,0	
Generella statsbidrag och utjämning	-124,7	-259,5	-263,9	-172,6	-120,1	-212,4	-219,4	-221,4	
Finansiella intäkter	116,1	71,0	71,3	21,6	21,8	19,9	19,9	19,9	
-varav utdelning	111,0	67,0	67,0	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0	
Finansiella kostnader	-26,5	-44,3	-50,9	-56,8	-62,1	-64,7	-68,5	-71,2	
Resultat efter finansiella poster	0,0	1,3	0,0	36,1	22,7	2,4	88,1	122,6	
<i>varav jämförelsestörande poster</i>									
Reavinster anl, tillgångar mm	0	0	0	0	0	0	0	0	
Exploatering	0	0	0	0	0	0	0	0	
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster	0,0	1,3	0,0	36,1	22,7	2,4	88,1	122,6	
Resultat som andel	0,0%	-6,3%	-6,9%	-4,1%	-2,5%	-2,8%	-1,1%	-0,5%	
Årets resultat exkl jämförelsestörande	0,0%	-6,3%	-6,9%	-4,1%	-2,5%	-2,8%	-1,1%	-0,5%	
Vad ett resultat på 2 % motsvarar i mkr	51,0	53,0	55,2	59,2	62,8	65,2	69,8	73,9	

Nämndernas ramar									
Driftskostnader, mnkr									
	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	
Kommunstyrelsen	149,1	178,2	181,2	185,4	189,6	193,9	198,2	202,7	
Grundskole- och gymnasienämnden	750,3	778,7	809,7	845,9	882,7	917,0	951,2	987,3	
Förskolenämnden	392,2	408,8	426,1	446,7	487,0	518,8	542,0	567,2	
Kultur- och fritidsnämnden	148,7	152,5	156,3	161,7	167,0	172,1	175,2	180,1	
Äldrenämnden	374,3	391,0	405,6	422,7	441,3	460,8	482,8	508,9	
Social- och arbetsmarknadsnämnden	612,8	637,2	663,0	698,4	728,9	762,3	800,1	838,3	
Stadsmiljö och tekniska nämnden	164,1	167,9	174,9	184,6	197,4	208,9	215,0	242,7	
Byggnads- och tillståndsnämnden	10,0	10,9	10,4	10,7	10,9	10,8	11,0	11,3	
Valnämnden	0,3	2,9	0,9	1,9	1,0	1,0	1,0	1,0	
Överförmyndarnämnden	4,0	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6	4,7	4,8	
Kommunfullmäktiges revisorer	1,9	1,9	2,0	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	
Summa	2 607,7	2 734,2	2 834,4	2 964,4	3 112,4	3 252,3	3 383,4	3 546,5	